

ความสำเร็จของโครงหนึ่ง ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์: ศึกษากรณีกลุ่มดอกไม้ไผ่บัว
ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ศิริพงษ์ รัตนบุรี

พ.ศ. 2547

184222

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2547

ISBN 974-383-908-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศิริพงษ์ รัตนบุรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร. โกวิท กระจ่าง)

..... กรรมการ

(ดร.ธรรมนิตย์ วราภรณ์)

..... กรรมการ

(ดร. ชัยชนัด ประดิษฐ์ศิลป์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร. โกวิท กระจ่าง)

..... กรรมการ

(ดร. ธรรมนิตย์ วราภรณ์)

..... กรรมการ

(ดร. ชัยชนัด ประดิษฐ์ศิลป์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณิ เดียววิเศษ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ โสภณพินิจ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งโดยเฉพาะ ดร. โกวิท กระจ่าง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาและกำกับดูแลการวิจัยอย่างใกล้ชิด ดร. ธรรมนิตย์ วราภรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วรณีย์ เดียววิเศษ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้การสนับสนุนด้วยดีมาโดยตลอด และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ ที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์และต้องกราบขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับ ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ที่สละเวลาอันมีค่ายังให้ให้กับงานวิจัยชิ้นนี้เสมอมา ตลอดจนป้าอารีย์ ลืมประเสริฐ ประธานกลุ่มดอกไม้ไผ่บัวและสมาชิกกลุ่มดอกไม้ไผ่บัวทุกท่าน ณ โอกาสนี้ต้องขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง และบุคคลสำคัญอีกท่านซึ่งข้าพเจ้าขอชื่นชมอย่างสุดซึ้ง เพื่อเติมเต็มงานวิจัยชิ้นนี้ให้มีคุณค่าอย่างยิ่ง ซึ่งท่านผู้นั้น คือ รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ โสภณพินิจ ถึงแม้เวลาที่เหลือมีเพียงน้อยนิด แต่ท่านเป็นผู้จួយประกายให้กิจงานวิจัยนี้คุณค่าอย่างยิ่งคือตัวผู้วิจัยเอง

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง คนสนิทที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาที่เป็นกำลังใจให้กันเสมอมาโดยเฉพาะคุณพนิดา เสนารีย์ ที่คอยเอาใจใส่ให้กำลังใจมาโดยตลอด ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลกจะปกป้องรักษาบุคคลทั้งหลายเหล่านี้ด้วยเทอญ

ศิริพงษ์ รัตนบุรี

449411951 : สาขาวิชา: นโยบายสาธารณะ ; รป.ม. (นโยบายสาธารณะ)

คำสำคัญ : ความสำเร็จของโครงการ / หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

นายศิริพงษ์ รัตนบุรี : ความสำเร็จของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์: ศึกษากรณี
กลุ่มดอกไม้อ้อยบัว ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (EFFECTIVENESS OF ONE
TAMBON ONE PRODUCT PROJECT : A CASE STUDY OF DOKMAI YAIBOA GROUP
TAMBON HUAKAPI, AMPHOE MUANG, CHONBURI) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ :
โกวิท กระจำนง, Ph.D., ธรรมนิศย์ วราภรณ์, Ph.D. 92 หน้า. ISBN 974-383-908-9

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้มุ่งศึกษาผลสำเร็จในการดำเนินโครงการ ปัจจัยที่มีต่อผล
สำเร็จในการดำเนินโครงการตลอดจนถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการของกลุ่ม
ดอกไม้อ้อยบัว ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และเพื่อวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากฝ่าย
ต่าง ๆ การวิจัยครั้งนี้อาศัยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบ
เจาะลึก (in-depth interview) กลุ่มตัวอย่าง 12 ตัวอย่างนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชิงตรรกะ
(logical analysis)

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของกลุ่มประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม
ดอกไม้อ้อยบัว คือ ชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านห้วยกะปิ ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีได้มี
ผลิตภัณฑ์ที่สามารถออกจำหน่ายซึ่งเรียกว่า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” สมาชิกกลุ่มผู้ซึ่งมี
อุดมการณ์เดียวกันเกิดจากใจที่มีความรักในกิจกรรมของกลุ่ม ความผูกพันภายในกลุ่ม ซึ่งมีความ
เอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อกัน ช่วยเหลือกัน จึงเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรจากการที่มี
สมาชิกมาร่วมทำผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม กลุ่มดอกไม้อ้อยบัวได้มีการทำกิจกรรมในลักษณะเครือข่ายของ
กิจกรรมของตำบลห้วยกะปิร่วมกับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนและสมาชิกกลุ่มดอกไม้อ้อยบัวมี
รายได้เพิ่มขึ้นหลังจากได้มีการดำเนินงานร่วมกับกลุ่ม โดยปัจจัยที่มีต่อผลสำเร็จในการดำเนิน
โครงการเนื่องจากการดำเนินงานของกลุ่มมีความพร้อมทางการเงิน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่
มีการผลิตที่มีคุณภาพ มีการวางแผนการตลาด ผู้นำกลุ่มให้ความร่วมมือ สำหรับปัญหาและ
อุปสรรคในการดำเนินโครงการนั้น ขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในการผลิต ได้รับการ
สนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอ

44911951 : MAJOR : PUBLIC POLICY ; M.P.A. (PUBLIC POLICY)

KEYWORD : EFFECTIVENESS / ONE TAMBON ONE PRODUCT / OTOP

SIRIPONG RATTANABURI : EFFECTIVENESS OF ONE TAMBON ONE
PRODUCT PROJECT : A CASE STUDY OF DOKMAI YAIBOA GROUP TAMBON
HUAKAPI, AMPHOE MUANG, CHONBURI. THESIS ADVISORS : KOWIT KRACHANG,
Ph.D. (REGIONAL-RURAL DEVELOPMENT PLANNING), TAMMANIT
WATCHARAPORN, Ph.D. (POLITICAL SCIENCE). 92 P. ISBN 974-383-908-9

This research study were to investigate the effectiveness and factors affecting the effectiveness of One Tambon One Product including problems, obstacles during the course of implementation and recommendations. Qualitative study via in-depth interview of 12 key informants were undertaken and collected data were interpreted by using logical analysis.

The investigation found that the operation of the group was very effective. Products “One Tambon One Product” were able to be sold in existing markets. Solidarity, group spirits and cooperation among the group members were found very strong. Networking among the people organization, government and private sectors were well-organized. Income of the members were increased after operation.

Factors affecting the effectiveness of the group were: financial support, quality of the products, marketing promotion, place, group leaders, participation and self-reliance. Some major problems and obstacles found were; managerial problems, coordination with some government organizations and unfair financial allocation.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ

สารบัญ..... ฉ

สารบัญตาราง..... ช

สารบัญภาพ..... ฌ

บทที่

1 บทนำ..... 1

 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

 คำถามสำหรับการวิจัย..... 4

 ขอบเขตของการวิจัย..... 4

 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 5

 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 5

 กรอบแนวคิดในการวิจัยเบื้องต้น..... 6

2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

 แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจชุมชน..... 7

 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ..... 23

 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์..... 30

 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 37

3 วิธีการศึกษา..... 40

 รูปแบบของการวิจัย..... 40

 การเลือกพื้นที่วิจัยและกรณีตัวอย่าง..... 40

 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 42

บทที่	หน้า
การตรวจสอบข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลที่ได้รับจากการวิจัย.....	44
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและประวัติความเป็นมาของกลุ่มดอกไม้ไยบัว.....	44
ตอนที่ 2 ผลสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มดอกไม้ไยบัว.....	47
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีต่อผลสำเร็จในการดำเนินโครงการ.....	55
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ.....	64
5 สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	68
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผลการวิจัย.....	71
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ.....	75
ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	82
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	92

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

- I รายรับและรายจ่ายของกลุ่มคอกไม้ไผ่บั้งตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544 ถึง
เดือนธันวาคม พ.ศ. 2546..... 53

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัยเบื้องต้น.....	6
2 แนวคิดและความหมายของเศรษฐกิจชุมชน.....	21
3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ.....	29
4 แผนผังองค์กรกลุ่มคอกไม้ไผ่บัว.....	46
5 รายรับและรายจ่ายประจำปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ถึง ปี พ.ศ. 2546.....	54